

Kroměříž je městem s největším zastoupením škol Přidružených k UNESCO. Tímto prestižním označením se mohou pochlubit ZŠ U Sýpek, ZŠ Zachar, Střední zdravotnická škola Kroměříž, Tauferova střední odborná škola veterinární a Gymnázium Kroměříž.

Síť přidružených škol UNESCO, založená v roce 1953 za účelem konkretizace vůle zakladatelů propagovat ideály UNESCO prostřednictvím vzdělávání, je koordinovanou sítí národních škol, které jsou nedílnou součástí vzdělávacích systémů každé země. Organizace UNESCO decentralizuje správu sítí na národní komise UNESCO. Koordinaci české přidružené sítě škol UNESCO zajišťuje Sekretariát České komise pro UNESCO ve spolupráci s koordináčním týmem Přidružených škol UNESCO. Kroměřížské Přidružené školy UNESCO se setkávají v Klubu UNESCO Kroměříž na koordináčních schůzkách, kde si vyměňují informace a zkušenosti ze své činnosti.

Kromě běžné výchovně vzdělávací práce se Přidružené školy podpisem Charty české sítě Přidružených škol UNESCO zavázaly vychovávat a vést žáky a studenty

k ochraně světového kulturního dědictví, mezikulturnímu vzdělávání, ochraně životního prostředí a udržitelnému rozvoji, seznamovat je se světovými problémy, rolí systému OSN a zabývat se tematikou ochrany lidských práv, demokracie a tolerance.

Mimo těchto témat, která mají školy začleněny do svého kurikula je každoročně českou komisí UNESCO vyhlášováno jedno společné téma tzv. Týden škol UNESCO, kterým se všechny přidružené školy zabývají. V roce 2009, to bylo téma Astronomie. Školy se každoročně zúčastňují výročního setkání, na kterém si vyměňují zkušenosti a informují se o zajímavých akcích a projektech, které absolvovaly nebo realizovaly. Poslední setkání proběhlo 14. - 15. 9. 2009 ve Valašském Meziříčí. Na tomto zasedání bylo také vyhlášeno téma Týdne škol UNESCO pro rok 2009/2010 - Biodiverzita a záchrana kořenů evropské kultury. Příští zasedání proběhne v září 2010 v Českém Krumlově. Každá z členských škol podává Sekretariátu ČK pro UNESCO výroční zprávu týkající se aktivit školy v rámci přidružených škol v uplynulém školním roce.

Více na <http://skoly-unesco.cz/>

RNDr. Eva Šilová
ředitelka ZŠ U Sýpek

11. ROČNÍK FESTIVALU HUDBA V ZAHRADÁCH A ZÁMKU - LÉTO 2010

I pro letošní léto jsme připravili řadu koncertů, v krásném prostředí našich historických památek. Koncerty jsou nejen pro občany našeho města, ale i jeho četné návštěvníky domácí i zahraniční, kteří za poznáním památek UNESCO právě v letních měsících přijíždí

Festival Hudba v zahradách a zámku - **léto 2010** bude i letos zahájen koncerty kroměřížských hudebních škol v Podzámecké zahradě, každé úterý v 16.00 hod. Koncerty jsou volně přístupné. Předpokládáme, že vystoupení oživí Podzámeckou zahradu a zpříjemní pobyt i náhodných návštěvníků. Zároveň jsou vítanou příležitostí prezentace mladých hudebníků.

Vlastní program začíná **24. 6.** ve Sněmovním sále klavírním recitálem Borise Krajného a Richarda Pohla „*Pocta Frederiku Chopinovi*“. Jistě zaujmou i další koncerty: **29. 6.** v rotundě Květné zahrady - kytarové Trio Nété a jejich provedení „*Pasticcio*“. **7. 7.** v chrámu sv. Mořice vystoupí Musica Florea pod vedením M. Šryncla - program: „*Kapelník a trubač P. J. Vejvanovský, předchůdci a následovníci*“. **14. 7.** ve Sněmovním sále bude dirigovat T. Netopil Filharmonii B. Martinů. **21. 7.** opět v rotundě Květné zahrady vystoupí Joel Frederiksen z USA - bas a loutna, Martin Jakubiček - varhanní portativ, s programem „*Barokní písňová tvorba*“. Festival zakončí **29. 7.** ve Sněmovním sále Moravská filharmonie Olomouc s dirigentem P. Vronským.

V souvislosti s výročím 750 let od založení chrámu sv. Mořice si jeho hudební historii připome-

neme následujícími koncerty:

10. 6. - kostel sv. Mořice: Kroměřížský komorní orchestr pod vedením Adama Nováka a sbor konzervatoře P. J. Vejvanovského pod vedením L. Poláškové provedou koncert „*Musica pro Festo Ecclesiae Sancti Mauricii*“.

21. 9. v předvečer svátku sv. Mořice - kostel sv. Mořice: „*Pocta sv. Mořici*“, vystoupí: P. Kolař - varhany, V. Bialas - trubka, Nao Higano - soprán.

Již nyní zveme všechny zájemce o kvalitní hudební zážitky na letní festivalové koncerty.

ZPRAVODAJ KLUBU UNESCO KROMĚŘÍŽ

Klub UNESCO Kroměříž
Riegrovo nám. 149
767 01 Kroměříž

Kontakty:
tel.: 573 332 344
e-mail: unesco-km@volny.cz

www.unesco-kromeriz.cz

I/2010

Vážení přátelé, členové a příznivci Klubu UNESCO. V úvodu roku 2010 vám přinášíme další vydání Zpravodaje, který stručně informuje o akcích přichystaných pro letošní rok.

Stalo se tradicí, že na členské schůzi oceňujeme významné osobnosti udělením Čestného členství klubu. V letošním roce na základě usnesení výboru se stanou čestnými členkami paní Mgr. Helena Chybová, PhDr. Jiřina Šiklová, CSc. a Mgr. Marta Zapletalová.

Mgr. Helena Chybová

Po absolvování SVVŠ ve Vsetíně vystudovala archeologii na FF Komenského univerzity v Bratislavě, kde se zapojila mj. do archeologického výzkumu na Sv. Hostýně pod vedením dr. Ludikovského. V roce 1976 nastoupila jako archeoložka Slovákckého muzea v Uherském Hradišti, kde spolu s dr. Snášilem realizovala záchranné výzkumy ve Starém Městě. Od roku 1978 dodnes působí jako odborná pracovníce Muzea Kroměřížska. V 80. letech realizovala řadu záchranných archeolog. výzkumů na území kroměřížského okresu, osvětovou činnost v podobě popularizace oboru formou vedení kroužků, pořádání přednášek, výstav a publikační činnosti. V roce 1994 stála jako spoluautorka u zrodu muzejní archeologicko - přírodovědné expozice. Od 90. let se věnuje archeologickým výzkumům převážně v rámci města (např. rekonstrukce památkových objektů v ulici Jánské, Pilařově, na Velkém náměstí), předstihovým výzkumům v rámci bytové výstavby na obvodu města (Nohylák, Barbořina IV) i v rámci památkové obnovy Květné zahrady a další.

Je autorkou odborných článků a publikací, nejnověji rozsáhlé monografie mapující část jejich výzkumů. Kniha vyšla v roce 2009 pod názvem "Kroměříž zmizelá a znovu objevená" a je zároveň i katalogem k nově otevřené muzejní archeologicko-historické expozici "Historie ukrytá pod dlažbou města", jejíž je Mgr. Chybová hlavní autorkou. Opakovaně se aktivně zúčastnila konferencí Klubu UNESCO s tématem historických zahrad.

PhDr. Markéta Mercová

PhDr. Jiřina Šiklová, CSc.

Vystudovala historii a filosofii na Filozofické fakultě Univezity Karlovy v Praze. Spoluzakládala katedru sociologie FF UK, kde se zabývala problematikou mládeže a studentského hnutí. Od 70. let spolupracovala s Petrem Pithartem na distribuci zahraničních i exilových knih do Československa, podepsala Chartu 77. V normalizačních letech byla perzekuována a od května 1981 vězněna za pašování literatury. Po změně režimu v roce 1989 byla pozvána opět přednášet sociologii, iniciovala založení katedry sociální práce na FF UK v Praze, kterou do roku 2000 vedla. Založila také Centrum a knihovnu Gender Studies v Praze, která se později rozrostla na obecně prospěšnou společnost s mnohem širším záběrem. Je členkou správních rad několika nadací - Nadace rozvoje občanské společnosti, Vize 97, Nadace Charty 77 - Konto Bariéry, Nadace VIA, členkou redakčních rad zahraničních i domácích odborných časopisů (např. Listy, European Journal of Social Work, East Central Europe, Social Research). V roce 1995 získala ocenění Žena Evropy za svůj přínos integraci Evropy. V roce 1999 jí prezident Václav Havel udělil Medaili za zásluhy I. stupně. V únoru 2000 získala plaketu Alice Masarykové za zásluhy o rozvoj sociální práce v České republice.

S Klubem UNESCO spolupracuje od r. 1992, pravidelně se aktivně účastní našich konferencí k problematice lidských práv a dobrovolnictví, podílela se i na klubových večerech.

Mgr. Marta Zapletalová

Kroměřížané ji v současnosti znají jako kronikářku našeho města. Není to práce jednoduchá. Vyžaduje přesnost, pravdivost, objektivnost a věcnou správnost. Tuto náročnou práci vykonává od roku 1988. Poskytuje rady kronikářům místních částí Kroměříže a pro zájemce připravuje besedy nad kronikou města. Můžeme však také číst její články z historie města a z publikací, v nichž zpracovala literární místopis Kroměříže. Také se s ní setkáváme v letních měsících v arcibiskupském zámku, kde provází jeho návštěvníky a kde uplatňuje své jazykové znalosti francouzštiny, němčiny a ruštiny. Ve spolupráci s informační kanceláří organizuje tematické procházky po Kroměříži.

Paní Marta Zapletalová je profesí učitelka. Učitelství ústav v Kroměříži absolvovala v roce 1948 a celý svůj život se své profesi naplno věnovala. Je dlouholetou členkou Klubu UNESCO.

Mgr. Jitka Dvořáková

Výroční zpráva o činnosti Klubu UNESCO v roce 2009

Činnost řídil a organizoval výbor Klubu, zvolený na výroční členské schůzi 2. 3. 2007. Předsedkyně výboru MUDr. E. Nováková, místopředsedkyně MUDr. J. Čihalová, tajemnice Mgr. L. Pospíšilová, ekonom Ing. R. Kojecký, členové výboru: Ing. J. Antoš Csc., Mgr. M. Pilát, PhDr. M. Mercová, Mgr. P. Pálka, Ing. J. Slezák, RNDr. E. Šilová, Ing. P. Vodák, PhDr. D. Crůzová. Každý z členů převzal osobní odpovědnost za konkrétní oblast činnosti.

Výbor se scházel každé druhé úterý v měsíci kromě prázdnin, schůze jsou otevřeny všem členům a pozvaným hostům.

Dozorčí rada: Předseda - Ing. P. Vaněk, PhDr. Š. Kašpárková, Ing. M. Voznica - nahradil Mgr. M. Budíka, který se funkce vzdal.

Klub má v současné době 149 členů, z toho 11 čestných. V roce 2009 přijato 5 nových členů Klubu UNESCO.

BŘEZEN - DUBEN

2. března 2009 se konala výroční členská schůze s udělením čestného členství Klubu UNESCO přítomným - P. Pithartovi za dlouholetou a podnětnou spolupráci s Klubem Unesco a F. Zahradníčkovi vynikajícímu fotografovi, který se dokonalou fotografickou dokumentací zasloužil o zápis zámeckého komplexu na seznam UNESCO.

Přípravena a realizována anketa "Jak to vidí senioři v našem městě" (*pro zájemce je k dispozici na našem webu*)

KVĚTEN

"Dobrovolníci seniorům, senioři jako dobrovolníci" 11. - 12. května 2009 - Mezinárodní konference ve spolupráci s Národním dobrovolnickým centrem Hestia Praha včetně doprovodných akcí: prezentace dobrovolnických center v předsálosti jednacího sálu, beseda v Centru pro seniory na Zacharu, společenský a diskusní večer účastníků a hostů na nádvoří Arcibiskupského zámku. **Konferenci byl udělen statut satelitní konference k Evropské konferenci o důstojnosti a ohroženosti seniorů, kterou pořádala v rámci českého předsednictví Evropská komise a Úřad vlády ČR 25. - 26. 5. 2009 v Praze**, s právem užití loga.

ČERVEN

Dny zahrad a zámku - tradiční připomenutí zápisu zahrad a Arcibiskupského zámku na seznam UNESCO následujícími akcemi.

3. června 2009 v Knihovně Kroměřížska veřejná prezentace projektu "Národního centra zahradní kultury v Kroměříži". Přítomni byli Ing. arch. R. Václavíkem podrobně seznámeni zejména s plánovanými stavebními úpravami. Pro Klub UNESCO je jistě významné, ale i zavazující, že jsme smluvními partnery projektu.

4. června 2009 ve Sněmovním sále jsme zahájili letní hudební sezónu koncertem Filharmonie B. Martinů, dirigent: Jakub Hruša, Roman Patočka - housle. Na programu byly skladby Zdeněka Zouhara, Antonína Dvořáka, Petra Iljiče Čajkovského.

ČERVEN - SRPEN

Vydání CD - 10 let festivalu Hudba v zahradách a zámku v Kroměříži, výběr 12 nahrávek od účinkujících na festivalu.

Festival Hudba v zahradách a zámku - 10. jubilejní ročník ve spolupráci s Art Collegiem 2002 (7 koncertů)

9. června - Sněmovní sál, Kroměřížský komorní soubor pod vedením Adama Nováka, program: P. J. Vejvanovský, O. Respighi, E. H. Grieg
18. června - Květná zahrada- skleník, Pocta B. Martinů - Otvírání studánek a další vokální skladby, provedení: Dívčí sbor Pedagogické školy v Kroměříži, dirigent J. Štěpánek, profesori Konzervatoře P. J. Vejvanovského, sólo R. Hoza

30. června - Květná zahrada - skleník, Chvění - suita dialogů, Hradišťan a J. Pavlica a Filharmonie B. Martinů, dirigent S. Vavřínek,

9. července - chrám sv. Mořice, Čeští komorní sólisti - vedoucí I. Matyáš, V. Veverka - hoboj, program: Telemann, Britten, Martinů, Haydn
14. července - Květná zahrada - rotunda, Triumf klarinetu Ch. Leitherer - chalumeau, historický klarinet, B. Leitherer - viola da gamba, B. M. Willi - cembalo, program :skladatelé kroměřížského zámeckého hudebního arhivu

22. července - Sněmovní sál, Klenoty barokní hudby - G. Demeterová a Collegium Gabriely Demeterové

4. srpna - Sněmovní sál, výběr z Italských oper, Moravská filharmonie Olomouc, dirigent Petr Šumník a sólisté E. Gazdíková, R. Samek

ZÁŘÍ

Vydání **publikace "Dobrovolníci seniorům, senioři jako dobrovolníci"**

Zpracování výsledků ankety "Jak to vidí senioři v našem městě" a vydání v tištěné i elektronické podobě (*k dispozici na našem webu*)

ŘÍJEN

7. - 9. října Mezinárodní seminář **Historické parky a zahrady jako součást soudobé městské krajiny** s organizační účastí

17. října - chrám sv. Mořice - Koncert v rámci **"Dnů křesťanské kultury"** Filharmonie B. Martinů, vynikající výkon sopranistky Nao Higano

LISTOPAD

11. 11. Vzpomínkový večer na Arne Linku ve spolupráci s SPgŠ Kroměříž, účinkující: sbor Lumír, Karel Košárek, MgA J. Hlaváč z ČRO

23. 11. Klubový večer s Petrem Pithartem ve spolupráci s SPgŠ Kroměříž

PROSINEC

Členům, spolupracujícím organizacím a přátelům bylo rozesláno naše PF.

V průběhu roku:

1/ **Akce ve spolupráci s Švabinského kruhem přátel výtvarného umění a přidruženými školami UNESCO.**

2/ **Činnost sekce regionálního rozvoje vědy a techniky** - bližší informace jsou přílohou Zpravodaje 1/2010 i na našem webu

3/ **2 x vydání Zpravodaje klubu**

Informace o činnosti přináší www.unesco-kromeriz.cz, o kterou se stará David Zapletal z Knihovny Kroměřížska. Zde pokračuje i činnost informačního centra UNESCO

Činnost Klubu by nebyla možná bez pomoci a podpory zejména představitelů města Kroměříže, Zlínského kraje, sponzorů, vážíme si spolupráce s představiteli České komise pro Unesco. Díky všem, kteří podporují cíle a ideje Klubu i samotným členstvím nebo jinou pomocí, a co je zvláště významné - většinou dobrovolnou, máme za sebou opět rok s bohatou kulturní a vzdělávací činností.

Jsem přesvědčena že jménem výboru klubu jsem i letos oprávněna konstatovat, že jsme dobré jméno Klubu UNESCO Kroměříž obhájili a že Kroměříž = Hanácké Athény není historie, ale i současnost, na které se Klub UNESCO významně podílí.

Zprávu podává MUDr. Eva Nováková, předsedkyně Klubu UNESCO

Klub UNESCO Kroměříž ve spolupráci s HESTIA - Národním dobrovolnickým centrem pořádá i letos tradiční již desátou mezinárodní konferenci na téma **"Dobrovolnictví v české společnosti - současnost a perspektivy"**.

Záštitu nad konferencí přijali - PhDr. Vladimír Špidla, evropský komisař, prezident Václav Havel, JUDr. Petr Šimerka, ministr práce a sociálních věcí, MVDr. Stanislav Mišák, hejtman Zlínského kraje, starosta města Kroměříže Mgr. Miloš Malý.

Na přípravě konference spolupracují Město Kroměříž, Dobrovolnické centrum Spektrum Kroměříž, Asociace nestátních neziskových organizací Zlínského kraje. **Námětem konference v roce 2010 jsou zejména tato témata:**

• přehled aktivit a projektů s celostátní působností zaměřených na dobrovolnictví;

• první výstupy z mezinárodního výzkumu dobrovolnictví v české a norské společnosti, navazující na obdobný výzkum z roku 2001;

• vývoj legislativních kroků dotýkajících se dobrovolnictví;

• příprava na rok 2011 vyhlášený Radou EU "Evropským rokem dobrovolných činností na podporu aktivního občanství";

• dobrovolníci ve zdravotnictví - od prvních krůčků na dětské onkologii ve FN v Motole pod záštitou prof. Kouteckého po "Metodické doporučení pro zavedení dobrovolnického programu v nemocnicích, v souladu s procesy řízení rizik a bezpečnosti pacientů".

Na konferenci jsou zváni představitelé obcí, krajů, státních orgánů, Úřadů práce, škol a neziskových i dalších organizací realizujících dobrovolnické programy. Pozvánku na konferenci a podrobný program včetně přednášejících najdete na www.unesco-kromeriz.cz, www.hest.cz.

PhDr. D. Crůzová

Klub UNESCO Kroměříž a oslavy 750 let kostela sv. Mořice v Kroměříži

Klub UNESCO Kroměříž si vytyčil od svých počátků mezi jinými dva podstatné úkoly, za prvé péči o památky Kroměříže a za druhé rozvoj vzdělávacího a výchovného potenciálu města a jeho institucí. Rok 2010 je jubilejním rokem farnosti sv. Mořice a do velké míry je to i jubilejní rok města Kroměříže. Farnost sv. Mořice si totiž připomíná výročí 750 let od založení chrámu sv. Mořice, chce si připomenout kroky, které stály u počátků velkého díla a zároveň zdůraznit dnešním Kroměřížanům duchovní přínos jak kostela sv. Mořice, tak kolegiátní kapituly při kostele pro rozvoj vysoce kulturního prostředí v Kroměříži. Chce připomenout i velkolepé a promyšlené kroky olomouckého biskupa Bruna ze Schauenburka, které vedly k založení Kroměříže jako města. Klub UNESCO Kroměříž se v roce 2010 připojuje k farnosti sv. Mořice v Kroměříži a k městu Kroměříži při oslavě a připomínce uvedeného výročí. Klub UNESCO pro to má pádné důvody, pro jejich objasnění přikládáme o založení kostela sv. Mořice, kolegiátní kapituly při něm i zakládání Kroměříže jako města následující dějepisnou připomínku.

Založen byl olomouckým biskupem Brunem ze Schauenburka v roce 1260 s předpokladem založení kolegiátní kapituly při kostele. Kapitula v čele s proboštem, prvního probošta Arnolda jmenoval biskup Bruno(1263), měla být nábožensko - duchovním centrem oblasti, v kolegiátním kostele sv. Mořice měli kanovníci udržovat pravidelné bohoslužby. Ne náhodou se dal biskup

Bruno, zároveň zakladatel Kroměříže jako městského celku, pohřbit právě v kněžišti kostela sv. Mořice v Kroměříži (1281) před oltářní menzou. Tou dobou už stály provizorně zastřešené obvodní zdi kněžiště a kanovníká sakristie přiléhající k jeho severní straně. Souběžně byly stavěny obvodové zdi trojlodí s dvojicí věží. Klenba nad kněžištěm byla uzavřena až po roce 1334, koncem 14. století přibyla vikářská sakristie.

Avšak zpět k počátkům. Biskup Bruno založil kostel sv. Mořice nově na pravé straně kulturní vrstvě, kde po lidech doby bronzové další osídlení neexistovalo a situoval ho do blízkosti johanitské komendy se špitálem a románsko-gotickým kostelem sv. Jana. Nejstarší zmínka o působení řádu johanitů (Špitální bratři sv. Jana Křtitele Jeruzalémského) v Kroměříži pochází z listiny vydané nejspíš v první polovině roku 1238. Hlavním účelem komendy s komturem v čele byla péče o chudé a nemocné v řádovém špitále, avšak rád měl i funkci vojensko-rytířskou. Z druhé strany získal kostel sv. Mořice za souseda biskupem Brunem současně budovaný opevněný biskupský dům či palác v nároží nového centrálního čtvercovitého náměstí, do něhož ústily ulice vznikajícího města, již uzavíraného do hradeb. Kroměříž byla ještě jako pouhá osada s právem trhu, jak se připomíná roku 1256, dvakrát krutě zničena a vypleněna, prvně Tatary (1241) a po nich uherskými a kumánskými nájezdníky (1253). To se nemělo opakovat, zvláště když se stala opečovávaným dítětem biskupa Bruna, jehož olomoucké biskupství bylo jednou z největších diecézí ve

střední Evropě. On sám byl v době vlády Přemysla Otakara II rádcem a předním diplomatem českého krále. Kroměříž za něj získávala městské výsady, jako město - oppidum - je uvedena prvně roku 1266 v biskupově listině pro zakladatele kroměřížských vinic.

Plnoprávným městem se však stala až za Brunova nástupce na biskupském stolci Dětricha z Hradce. Jeho rozhodnutím bylo Kroměříži na vytrvalé prosby obyvatel uděleno 19. července 1290 brněnské městské právo. Kroměříž Dětrichovou listinou získala rovněž důležitá hospodářská práva včetně práva jarmarku trvajících dvanáct dnů, výročního trhu ke dni patrona kolegiátního kostela sv. Mořice, tedy ke 22. září.

Petr Pálka, Muzeum Kroměřížska

